

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Uw brief van	n.v.t.	Ons kenmerk	61677
Uw kenmerk	n.v.t.	Bijlage	1
Datum	25 juni 2019 12 JULI 2019	Behandeld door	A. Thomassen
Onderwerp	Visie, doelstellingen en activiteitenplan Integratie statushouders 2019-2020	Team	Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt

Geachte heer, mevrouw,

Via deze raadsinformatiebrief willen wij u op de hoogte stellen over de door het college vastgestelde beleidsvisie Integratie statushouders, doelstelling en activiteitenplan voor 2019-2020 (bijlagen). Hiermee wordt vorm gegeven aan de veranderingopgave inburgering.

Inleiding

Het huidige inburgeringstelsel functioneert niet optimaal. Dit is de conclusie die het Rijk in haar kamerbrieven van 2018 en 2019 trekt. De volgende oorzaken benoemt het Rijk:

- inburgeraars doen te lang over hun inburgering en het stelsel prikkelt niet om op het hoogst mogelijke niveau de Nederlandse taal te leren;
- de verbinding met participatie wordt onvoldoende gemaakt, onder andere omdat nieuwkomers zich allereerst richten op hun inburgeringsplicht;
- de doorgaande lijn tussen de asielopvang en verdere inburgering bij gemeenten verloopt onvoldoende soepel;
- inburgeraars zijn kwetsbaar op een vrije markt waar fraude voorkomt door instellingen die misbruik maken van de mogelijkheden die het leenstelsel¹ ze biedt.

Hervorming is dus broodnodig. Aanleiding om vanuit het Rijk een nieuwe inburgeringswet in te voeren en gemeenten opdracht te geven voor uitvoering van de veranderingopgave inburgering (VOI). Noodzakelijke wetgeving wordt per 1 januari 2021 verwacht.

Vanuit het Rijk krijgt de veranderingopgave inburgering het volgende kader mee. Het leidende principe is dat iedereen meedoet, het liefst via betaald werk. De inzet van de inburgeraar, overheid en maatschappelijke instellingen moet daarop gericht zijn. Leren en participeren gaan hand in hand en worden in een persoonlijk plan opgenomen. Een verplichte ontzorgperiode van zes maanden moet de

¹ Statushouders bepalen zelf waar zij cursussen volgen. Ze kunnen voor de verplichte inburgering een lening aanvragen bij DUO. Na het behalen van het inburgeringsexamen wordt de lening kwijtgescholden.

inburgeraar helpen om de focus bij inburgering en participatie te kunnen leggen. Drie leerroutes zorgen ervoor dat onderwijs aansluit bij de unieke situatie van de inburgeraar. De veranderopgave inburgering is een kans om de toeleiding van statushouders naar (arbeids-)participatie te verbeteren. Een belangrijk onderdeel voor een meer succesvolle integratie.

Overbruggingsperiode 2019 en 2020

Inburgeringsplichtigen die onder de huidige Wet inburgering vallen, profiteren niet van de nieuwe regelgeving. Om ook hen meer in de geest van de nieuwe wet te ondersteunen, krijgen gemeenten financiële middelen te besteden in de overbruggingsperiode 2019-2020. Het college heeft hiertoe een beleidsvisie, doelstellingen en activiteitenplan vastgesteld (juli 2019). Dit moet bijdragen aan een meer succesvolle integratie van statushouders in de gemeente Nijkerk door het ontplooiën van activiteiten in de geest van de nieuwe Wet Inburgering. De ervaringen van deze periode kunnen hiermee verwerkt worden in de meerjarige beleidsvisie vanaf 2021.

Totstandkoming beleidsvisie

De beleidsvisie is tot stand gekomen na overleg met diverse stakeholders, betrokken collega's van beleid en uitvoering voor een integrale afweging en de betrokken wethouder. Rondom statushouders bestaat binnen Nijkerk een breed en betrokken netwerk. In februari heeft een netwerkbijeenkomst plaatsgevonden (onderwijsinstellingen, Nijkerks diaconaal beraad, Vluchtelingenwerk, Sigma en bibliotheek). Statushouders hebben de aftrap voor de bijeenkomst gedaan met hun verhaal. De opbrengst van de bijeenkomst is de conclusie dat toekomstig beleid in ieder geval de volgende elementen moet bevatten:

- taal in alle activiteiten borgen;
- activering gericht op een volledige daginvulling;
- wens tot contact en ontmoeting (sociaal netwerk binnen gemeenschap vormen);
- passend duurzaam perspectief;
- ruimte voor maatwerk;
- betrekken van de doelgroep statushouders bij de verdere beleidsontwikkeling.

In juni heeft een fysieke klantreis plaatsgevonden. De route die een statushouder op hoofdlijnen aflegt zijn bezocht: van AZC, naar vluchtelingenwerk, de gemeente, taalschool, vrijwilligerswerk en betaald werk. Op elke plek is een gesprek met statushouders gevoerd. De opbrengst is een bevestiging van de hierboven genoemde elementen. Waarbij de wens tot contact en ontmoeting de boventoon voert.

Waarom een visie op statushouders?

Een beleidsvisie integratie statushouders ondersteunt de gemeente bij het uitvoeren van een **wettelijke taak**. De huidige Wet inburgering regelt de verantwoordelijkheid van gemeenten om inburgeringsplichtige statushouders maatschappelijke begeleiding en een participatieverklaringstraject te bieden. Op grond van de Participatiewet (2015) kunnen statushouders in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering en begeleiding richting participatie en (betaald) werk. Vanuit deze wet is de gemeente ook verantwoordelijk voor het ondersteunen van deze groep inwoners. De nieuwe Wet inburgering heeft de intentie dat statushouders zoveel mogelijk direct meedoen, het liefst via betaald werk. Begeleiding en ondersteuning dienen hierop gericht te zijn.

Vooruitlopend op de nieuwe wetgeving heeft het Rijk gemeenten opdracht gegeven om vorm te geven aan de veranderopgave inburgering door in 2019 en 2020 activiteiten uit te voeren zoveel mogelijk in lijn met de nieuwe wet. Vooruitlopend op formele wetgeving handelt de praktijk naar de geest van de wet: iedereen doet mee. Het geeft de kans om te ervaren wat werkt en wat niet.

Er zijn meer redenen waarom een visie specifiek voor statushouders zinvol is.

Nogal wat statushouders kampen met traumatische ervaringen door hun verleden als vluchteling. Ook zijn statushouders een andere cultuur gewend en moeten ze zich de Nederlandse taal nog eigen maken. Met het specifieke beleid bevordert de gemeente een meer succesvolle integratie van

statushouders. Meer statushouders doen mee in de Nijkerkse samenleving en benutten maximaal hun capaciteiten en talenten. Het **maatschappelijke belang** wordt hiermee in ieder geval gediend.

De specifieke aandacht kenmerkt zich door een **integrale aanpak op maat**. De kans op het vinden van werk wordt vergroot wanneer er aandacht is voor taal, opleidingsniveau, kennis en vaardigheden, goede relatie werkgever, gezondheid, financiën op orde en een sociaal netwerk. Aandacht voor al deze factoren maakt dat er ruimte ontstaat voor de statushouders om ook bezig te zijn met arbeidsparticipatie. Voor elk individu resulteert dit in een unieke integrale aanpak.

De specifieke aandacht moet echter niet leiden tot langdurige afhankelijkheid van bijvoorbeeld Vluchtelingenwerk of de gemeente. De bedoeling is dat statushouders op een gegeven moment **voldoende zelfredzaam** zijn om zelfstandig de weg te vinden naar de voorzieningen in het voorliggende veld. Het actief sturen op het vormen van een sociaal netwerk vergroot de mate van zelfredzaamheid. Het vraagt van betrokken partijen een coachende wijze van begeleiden gericht op het aanleren van vaardigheden.

Naast het maatschappelijke belang van een meer succesvolle integratie is er een **financieel belang**. Merendeel van de statushouders is genooddaakt een beroep te doen op de Participatiewet en ontvangen een bijstandsuitkering. Bijna een derde van het uitkeringsbestand is statushouder. De huidige begeleiding leidt statushouders mondjesmaat naar betaald werk. Extra inzet (op grond van de beleidsvisie op Werk) lijkt voorzichtig vruchten af te werpen omdat meer plaatsingen van statushouders bij werkgevers worden gerealiseerd. Hierdoor is de aanname dat een besparing op de bijstandsuitkeringen kan optreden door statushouders op de juiste manier naar werk toe te leiden. Een positief scenario leidt hiermee op middellange termijn tot uitstroom uit de bijstand en de besparing van budgetten binnen het sociaal domein. Daarbij dalen de kosten binnen de andere domeinen: bijvoorbeeld de zorgkosten (WMO) en jeugdhulp.

Vervolg: uitvoering geven aan het activiteitenplan 2019-2020

Om invulling te geven aan de overbruggingsperiode is er een activiteitenplan voor de jaren 2019 en 2020 opgesteld. De hierin genoemde activiteiten zijn een aanvulling op de huidige dienstverlening richting statushouders. De verantwoordelijk voor de uitvoering van het activiteitenplan ligt deels bij de beleidsadviseurs, deels bij de uitvoerende teams en deels bij maatschappelijke organisaties als Vluchtelingenwerk en Sigma. Deze partijen hebben periodiek overleg (extern statushoudersoverleg). Het activiteitenplan kent een dynamisch karakter. Haalbaarheid en autonome ontwikkelingen kunnen redenen voor aanpassing zijn.

Het netwerk rondom statushouders wordt opgezocht en actief bevroegd. Ook de sociaal domeinraad wordt in het proces meegenomen. Het heeft prioriteit om een klankbordgroep van statushouders te vormen zodat er een platform is wat geconsulteerd kan worden. Eind 2020 kan op basis van een evalueatie een meerjarenbeleid rondom integratie van statushouders worden opgesteld. De implementatie van de nieuwe Wet inburgering wordt hierin verwerkt.

De gemeente Nijkerk denkt mee over de ontwikkelingen binnen de arbeidsmarktregio Amersfoort. Duidelijk moet worden welke activiteiten regionaal kunnen worden opgepakt (b.v. aanbod onderwijs en inburgering) en welke activiteiten lokaal vormgegeven moeten worden.

Uitnodiging beeldvorming september

De raad toont een grote betrokkenheid voor de groep statushouders en wordt tijdens de overbruggingsperiode geïnformeerd over de stand van zaken. Na de zomer wordt een beeldvormende sessie georganiseerd om de raad mee te nemen in de veranderopgave inburgering. Voornog staat deze informatiebijeenkomst gepland voor 19 september.

Meer informatie

Voor eventuele vragen over deze brief kunt u contact opnemen met mevrouw Anneke Thomassen van team Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt, tel.: 14 033 of per mail: gemeente@nijkerk.eu.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

De secretaris,

De burgemeester,

de heer G. van Beek

de heer mr. drs. G.D. Renkema